

BÖLÜM 6

Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Süreci

*Nuray ŞİMŞEK¹
Nurcan UZDİL²*

Öğrenme Hedefleri

1. Yaşlanma kavramını tanımlayabilme
2. Yaşlanma sürecini açıklayabilme
3. Aktif yaşlanma kavramını tanımlayabilme
4. Aktif yaşlanmanın belirleyicilerini açıklayabilme
5. Aktif yaşlanma ölçümünde kullanılan araçları açıklayabilme

Bölüm Başlıkları

Giriş
Yaşlanma Kavramı ve Süreci
Aktif Yaşlanma Kavramı
Aktif Yaşlanmanın Belirleyicileri
Aktif Yaşlanma Ölçümünde Kullanılan Araçlar
Örnek Vaka
Gözden Geçirme Soruları
Kaynaklar

¹ Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, nuraysimsek@erciyes.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-2325-791X

² Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, nuzdil@erciyes.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-8559-8299

- A. I ve II
 B. I ve III
 C. II ve V
 D. III ve V
 E. III ve IV
4. **“Kişinin kendi zekası, bilişsel kapasitesi, öz yeterliliği ve öz saygısı gibi psikolojik faktörler” aktif yaşlanmanın hangi belirleyicileri arasında yer alır?**
- A. Ekonomik belirleyiciler
 B. Sosyal belirleyiciler
 C. Çevresel belirleyiciler
 D. Kişisel belirleyiciler
 E. Davranışsal belirleyiciler
5. **Aktif ve sağlıklı yaşlanmayı gerçekleştirmede yaşlıya aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygun değildir?**
- A. Yaşlıya öğrenme pratiklerinin yapılması
 B. Sosyal aktivite planlamasının yapılması
 C. Gönüllülük fırsatlarının azaltılması
 D. Fiziksel egzersiz planlamasının yapılması
 E. Yaşamı kolaylaştırmak amacıyla teknoloji kullanımının öğretilmesi
- Cevap Anahtarı:** 1-B; 2-A; 3-E; 4-D; 5-C

Kaynaklar

1. Phelan EA, Anderson LA, LaCroix AZ, et al. Older adults' views of “successful aging”—how do they compare with researchers' definitions? *Journal of the American Geriatrics Society*. 2004;52:211–216.
2. Rowe JW, Kahn RL. Human aging: usual and successful. *Science*. 1987;237:143–149.
3. Rowe JW, Kahn RL. Successful aging. *Gerontologist*. 1997;37:433–40.
4. Vaillant GE, Mukamal, K. Successful aging. *American Journal of Psychiatry*. 2001;158(6): 839-847.
5. Karan MA, Satman İ. *Türkiye yaşlı sağlığı raporu: güncel durum, sorunlar ve kısa-orta vadeli çözümler*. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı. İstanbul: TÜSEB;

2021. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kronik-hastaliklar-engelli_db/hastaliklar/Yasli_Sagligi/raporlar_istatistikler/TUSEB_Turkiye_Yasli_Sagligi_Raporu_Gncel_Durum_Sorunlar_ve_Kisa-Orta_Vadeli_Cozumler_2021.pdf
6. AÇŞH (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı). Yaşlı Nüfusun Demografik Değişimi 2020. [Online] <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/45354/yasli-nufus-demografikdegisimi-2020.pdf>. [Erişim tarihi: 21.02.2023]
  7. TÜİK. İstatistiklerle yaşlılar. [Online] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2022-49667> [Erişim tarihi:20.03.2023]
  8. United Nations Department of Economic and Social Affairs. *World Population Ageing 2020: Highlights: Living Arrangements of Older Persons*. UN, 2021.
  9. Çakar M, Kadioğlu H. Aktif yaşlanma ve oyun. *Journal of Education and Research in Nursing*. 2021;18(4): 457-46.
  10. Umberson D, Karas Montez J. Social relationships and health: A flashpoint for health policy. *Journal of Health and Social Behavior*. 2010; 51(1): S54-S66.
  11. Commissie E. *The demographic future of Europe—from challenge to opportunity*. 2006 .
  12. World Health Organization. *Active Ageing: A policy framework*. 2002. http://whqlibdoc.who.int/hq/2002/WHO_NMH_NPH_02.8.pdf .
  13. Walker A. A strategy for active ageing. *International Social Security Review*. 2002;55: 121-139. <https://doi.org/10.1111/1468-246X.00118>
  14. World Health Organization. *Health for all: Updated targets*. Copenhagen: Author. 1994.
  15. Foster L, Walker A. Gender and active ageing in Europe. *European Journal of Ageing*. 2013;10(1): 3–10. <https://doi.org/10.1177/0193723511433866>
  16. Zaidi A, Gasior K, Zolyomi E, et al. Measuring active and healthy ageing in Europe. *Journal of European Social Policy*. 2017; 27(2): 138-157.
  17. Townsend P. *Using human rights to defeat ageism: Dealing with policy induced 'structured dependency*. In Bernard M, Scharf T. (Eds.), *Critical perspectives on ageing societies*. Polity Press; 2007. p. 27–44.
  18. Zsaszimova L, Sheluntcova M, Kalinin A. Measuring Active Aging for Cross-Country Comparisons and Policy Planning. *Basic Research Program Working Papers*. 2015:14–18.
  19. Ng TP, Broekman BF, Niti M, et al. Determinants of successful aging using a multi-dimensional definition among Chinese elderly in Singapore. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*. 2009; 17(5): 407-416.ÇLÖK.
  20. World Health Organization, Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference. *Official Records of the World Health Organization*, 1946; 2: 100.
  21. Walker A, Lowenstein A. European perspectives on quality of life in old age. *European Journal of Ageing*. 2009.
  22. Motel-Klingebiel A, von Kondratowitz HJ, Tesch-Röme, C. Social inequality in the later life: cross-national comparison of quality of life. *European Journal of Ageing*. 2004;1(1): 6-14.
  23. Tesch-Roemer C. *Active ageing and quality of life in old age*. New York, USA: UN; 2012.

24. De São José JM, Teixeira AR. Envelhecimento ativo: contributo para uma discussão crítica. *Análise Social*. 2014; 28-54.
25. World Health Organization World report on ageing and health. 2015.
26. Parra C, Silveira P, Far IK, et al. Information technology for active ageing: A review of theory and practice. *Foundations and Trends® in Human-Computer Interaction*. 2014; 7(4): 351-448.
27. Yıldırım F, Purutçuoğlu E, Abukan B, et al. Türkiye’de kırsal alanda aktif yaşlanmanın belirleyicisi olarak “Sosyal Hizmetler”. *Social Sciences Studies Journal*, 2018; 4(21): 3141-51.
28. Neşe K, Erkan NÇ. Kentsel mekân örgütlenmesinin yaşlıların kentsel etkinlikleri üzerindeki etkisi, İstanbul ve Viyana örneği. *METU Journal of the Faculty of Architecture*. 2016; 31(1):39-66.
29. UNECE/European Commission. *Active ageing index 2014: Analytical report*. Report prepared by Asghar Zaidi of Centre for Research on Ageing, University of Southampton and David Stanton, under contract with United Nations Economic Commission for Europe, co-funded by European Commission’s Directorate General for Employment, Social Affairs and Inclusion. 2015.
30. Foster L, Walker A. Active ageing across the life course: towards a comprehensive approach to prevention. *BioMed Research International*. 2021.
31. Zaidi A, Gasior K, Hofmarcher MM, et al. *Active Ageing Index 2012. Concept, Methodology and Final Results*. Vienna: European Centre. 2013.
32. De São José JM, Timonen V, Amado CAF, et al. A critique of the Active Ageing Index. *Journal of Aging Studies*. 2017; 40: 49-56.
33. Çuhadar SG. Yaşlanan nüfusa çözüm önerisi olarak aktif yaşlanma yaklaşımı: eleştiriler ve olası endeks için Türkiye önerileri. *In Journal of Social Policy Conferences*. 2020; 79: 361-397.
34. Rantanen T, Portegijs E, Kokko K, et al. Developing an assessment method of active aging: university of jyvaskyla active aging scale. *Journal of Aging and Health*. 2019;31(6):1002-1024. <https://doi.org/10.1177/0898264317750449>.
35. Demir Erbil D, Hazer O. University of Jyvaskyla Active Aging Scale: The study of validity and reliability. *International Journal of Eurasia Social Science*, 2019; 10 (38): 1157-1175.
36. Rantanen T, Saajanaho M, Karavirta L, et al. Active aging resilience and external support as modifiers of the disablement outcome: AGNES cohort study protocol. *BMC Public Health*. 2018; 18:1-21. doi:10.1186/s12889-018-5487-5.
37. Demir Erbil D, Hazer O. Active aging model: Sample of Ankara. *Educational Gerontology*. 2023; 1-15.
38. Prisuta R. Enhancing volunteerism among aging boomers. In *Reinventing Aging: Baby Boomers and Civic Engagement* Boston, MA: Harvard School of Public Health; 2003. p. 50-89.